

Οἱ μάρτυρες εἶναι ὅλοι Σκυριανοὶ μὲ γνωστὰ ὀνόματα (Παπαντώνης, Κουμνενοῦ, Βαρλάμος) γιὰ δὲ τὸν Γεώργη Παπαντώνη μιλήσαμε ἐκτενέστερα στὸ προηγούμενο ἔγγραφο. Ἐξάλλου ὁ παπα-Πατεστής εἶναι ἀπ' τοὺς πιὸ γνωστοὺς γραφεῖς τῆς περιόδου 1660 - 1685. Ἀντίθετα ὁ γραφεὺς τοῦ συμφωνητικοῦ Ἰωάννης ἱερεὺς καὶ οἰκονόμος δὲν εἶναι γνωστὸς ἀπὸ ἄλλα ἔγγραφα τοῦ ἀρχείου μας.

8. Ὑποθήκευση κληρονομικῶν κτημάτων, 1685

(Μονόφυλλο διαστ. 22X15,3 ἐκ. Μῆκος πρώτης γραμμῆς 13,5 ἐκ.)

- 1 — Ὁμολογοῦμε ἡμεῖς οἱ εὗρισκόμενοι κληρονόμοι τοῦ Κωνσταντῆ τοῦ
- 2 Τζώρτζου ὁ Ἰωάννης τοῦ Μαρούλια καὶ ὁ Σταμάτης καὶ ὅσοι βρίσκονται μὲ
τὸ νὰ
- 3 κληρονομήσουμε τὰ ὅσα μᾶς ἐδώσανε οἱ γέροντες καὶ τὰ κάμα
- 4 με κάφη εἰς τὸ χέρι μας τώρα ἔστωντας καὶ νὰ βρεθεῖ ὀλίγο
- 5 χρῆ τοῦ ἄνωθεν Κωνσταντῆ μὲ ὁμολογία εἰς τοῦ Γεώργη τοῦ παπα(ν)τώνη
- 6 τὰ χέρια καὶ τὴν ἔκαμε σπίτια. τώρα με ἰδίᾳ μᾶς βουλή καὶ θέληση
- 7 δίνουμε του ἀπὸ τὴν σήμερον ἡμέρα κατὸν εἰς τὸ Γιαλὸ τὸ χωρά-
- 8 φι μὲ τὴν συκαμιὰ πλησίον Γεώργη παπα-Σταμάτη καὶ ἑτερο χωρά-
- 9 φι στὸν μπερὰ κάμπο πλησίον τοῦ Φιλίππου καὶ τὸ χωράφι στὰ
- 10 Μισόχωρα μὲ τὶς συκιὰς ἀπὸ τοῦ Κατζίου ὅπου τόχει ἀμανάτι
- 11 πλησίον τοῦ Τζελεπῆ καὶ τοῦ τὰ δώσωμε ἀπὸ τὴν σήμερον
- 12 νὰ τὰ κρατεῖ ἀμανάτι ὥστε πὺν συμαζωχτοῦμε ὅλοι μας νὰ τὰ
- 13 τιμήσουμε καὶ νὰ τοῦ δώσωμε τὰ ἄσπρα του νὰ ἔχομε ἡμεῖς ὅλοι μας
- 14 τὰ ἄνωθεν πράματα καὶ ἂν δὲν ἠθέλαμε τοῦ δώσει τὰ
- 15 ἄσπρα του νὰ ἐξουσιάζη τὰ ἄνωθεν πράματα νὰ τὰ πέρνη
- 16 διὰ τὰ ἄσπρα του, ἀκόμη ἂν δὲν ἐβγοῦνε ἀπὸ τὰ ἄνωθεν πρά-
- 17 ματα τὰ ἄσπρα του νὰ ἐξουσιάζη νὰ πέρνη καὶ ἄλλο πράμα ὥστε
- 18 πὺν νὰ πλερωθεῖ ἀκόμη ἀπόκοφα καὶ τὸ σπίτι μὲ τὸ νοίκι
- 19 ἐγὼ ὁ Γεώργης τοῦ Παπαντώνη καὶ νὰ ἔχω νὰ δώνω τὸ χρόνον νοίκι
- 20 ἄσπρα 40 καὶ νὰ τὰ μεράζωμε ὅλοι οἱ κληρονόμοι ὥστε πὺν νὰ
- 21 συμαζωχτοῦμε ὅλοι μας οἱ κληρονόμοι νὰ λογαριαστοῦ-
- 22 με καὶ νὰ μοιράζωμε καὶ νὰ δώσουμε καὶ τὸ χρῆ. Καὶ διὰ τὰ ἀλη-
- 23 θὲς ἔγινε τὸ παρὸν ἐπὶ ἔτους 1685 Φεβρουαρίου 22
- 24 — Σταμάτης Μαρούλια στέργω
- 25 — Ἰωάννης Μαρούλια στέργω
- 26 — Ἰωάννης Κωνσταντῆ μαρτυρῶ
- 27 — Γεώργης Μιχάλη γράφω καὶ μαρτυρῶ

Μὲ τὸ ἔγγραφο αὐτὸ ὠρισμένοι ἀπὸ τοὺς κληρονόμους τοῦ Κωνσταντῆ Τζώρτζου δίνουν ὑποθήκη ἐπὶ τριῶν κληρονομικῶν κτημάτων, ὑπὲρ τοῦ δανειστοῦ Γιώργη Παπαντῶνη γιὰ ἐξασφάλιση ἀπαιτήσεώς του κατὰ τοῦ κληρονομουμένου.

Τὸ ἔγγραφο ἀποτελεῖ πράξη διαχειρίσεως κληρονομικῆς περιουσίας καὶ γίνεται ἀπὸ δύο ἐκ τῶν κληρονόμων, τοὺς κατὰ πᾶσα πιθανότητα ἀδελφούς, Σταμάτη καὶ Ἰωάννη τοῦ Μαρούλια, τῶν ὁποίων ὅμως ἡ συγγενικὴ σχέση μετὸν κληρονομούμενο δὲν προκύπτει ἀπ' τὰ στοιχεῖα τοῦ ἐγγράφου.

Γιὰ τὴν κτήση τῆς κληρονομίας ὑπάρχει μεγάλη ἀσάφεια στὸ κείμενο. Ἡ φράση «ὅσοι βρίσκονται μετὰ τὸ νὰ κληρονομήσουμε τὰ ὅσα μᾶς ἐδώσανε οἱ γέροντες» (στίχοι 2 - 3) θὰ πρέπει μετὰ σημερινὴ ὁρολογία νὰ ἀποδοθεῖ περίπου ὡς ἐξῆς: «ἐμεῖς οἱ κληρονόμοι (ἐκ διαθήκης ἢ ἐξ ἀδιαθέτου;) τῶν περιουσιακῶν στοιχείων τοῦ Τζώρτζου ποὺ μᾶς προσδιόρισαν οἱ Δημογέροντες Σκύρου». Αὐτὰ βέβαια σὲ συνδυασμὸ μετὰ τὴν ὑπόθεση — γιὰ τὴν ὁποία μιλοῦμε διεξοδικότερα πιὸ κάτω — πὼς θανόντων καὶ κληρονόμοι εἶναι ξένοι, μὴ Σκυριανοί. Δυσνόητη ἐπίσης εἶναι ἡ ἔκφραση «καὶ τὰ κάναμε κάψη εἰς τὸ χέρι μας» (στίχοι 3 - 4). Δὲν ἀποκλείεται νὰ ἐννοεῖ τὴν κατοχὴ τῶν κληρονομιαίων, μολονότι ὁ συνήθης σχετικὸς ὅρος εἶναι «κάναμε ζάφτι ἢ ζάπτι»¹, ἐνῶ τὸ «κάψη» μᾶς εἶναι ἄγνωστο ἀπὸ ἄλλα σχετικὰ ἔγγραφα.

Τὸ πιθανότερο πάντως εἶναι πὼς κατὰ τὴν σύνταξιν τοῦ ἐγγράφου δὲν εἶχε γίνῃ ἀκόμα διανομὴ τῆς κληρονομικῆς περιουσίας καὶ ὅτι οἱ κληρονόμοι τελοῦσαν σὲ σχέση «κοινωνίας» (*communio hereditatis*)², τῆς ὁποίας ἐκπρόσωποι στὴ Σκύρο βρέθηκαν οἱ ἀδελφοὶ Μαρούλια. Διατελόντας σ' αὐτὴ τὴ κατάστασιν βρέθηκαν ἀναγκασμένοι ν' ἀντιμετωπίσουν τὴν ἀπαίτησιν ἐκ δανείου τοῦ Σκυριανοῦ Γιώργη Παπαντῶνη κατὰ τοῦ κληρονομουμένου. Ἀναγνωρίζοντας τὴν ἀπαίτησιν, ποὺ ὄντας βεβαιωμένη μετὰ ὁμολογίαν τοῦ ὀφειλέτη δὲν σήκωνε ἀμφισβήτησιν, ἀποφάσισαν νὰ ἐξασφαλίσουν προσωρινῶς τὸν δανειστὴ μέχρις ὅτου συγκεντρωθοῦν ὅλοι οἱ κληρονόμοι καὶ πάρουν κοινὴ ἀπόφασιν γιὰ τὴν ἐξόφλησιν τοῦ χρέους. Ἄν γιὰ τὸν διακανονισμὸ αὐτὸν ἀκολουθήθηκε συμπτωματικὰ ἡ διαδικασία ποὺ περιέχει τὸ ἔγγραφο ἢ ἂν ἡ διαδικασία αὐτὴ ἀκολούθησε μιὰ παραδεγμένη πρακτικὴ τῆς ἐποχῆς εἶναι δύσκολο ν' ἀποφανθοῦμε. Τὸ βυζαντινὸ δίκαιο ἀναγνώριζε τὴν τυχαία ἢ ἄνευ συναινέσεως κοινωνία (*communio incidens*) ἢ κοινοπραξία, ὅπως εἶναι καὶ ἡ τῶν συγκληρονόμων³. Στὴν περίπτωσιν αὐτὴ μολονότι ἡ διοίκηση τῶν κοινῶν γίνεται ἀπ'

1. Γ. Πετροπούλου, Νομικὰ ἔγγραφα Σίφνου, σελ. 16, 395.

2. Windscheid, Σύστημα Ρωμ. δικαίου, τόμ. ΣΤ' (Ἀθῆναι 1909), 608, Γ. Μπαλῆ Κληρονομικόν, σελ. 465. Ἀ. Κρασσᾶ, Σύστημα Ἀστικοῦ δικαίου, τόμ. Ε' (Ἀθῆναι 1910), σελ. 216 ἐπ.

3. Ἀρμενοπ. Ἐξάβιβλος, Γ, ι, 3. Τὰ χρέη ὅμως μερίζονται αὐτοδικαίως καὶ δὲν ἐμπίπτουν στὴν κληρονομικὴ κοινωνία. Γ. Μπαλῆ, ὁ.π., σελ. 466, Ἀ. Κρασσᾶ, ὁ.π., σελ. 378.

τὸ σύνολο τῶν κοινωνῶν, οἱ ἐνέργειες τῶν δύο συγκληρονόμων πρέπει νὰ θεωρηθοῦν δικαιολογημένες ὡς μέτρα συντηρητικὰ πρὸς τὸ κοινὸ συμφέρον.

Ἡ ἐξασφάλιση τοῦ δανειστῆ γίνεται μὲ τὴ σύσταση ὑποθήκης ὑπὲρ αὐτοῦ ἐπὶ τριῶν χωραφιῶν τῆς κληρονομικῆς περιουσίας. Τὸ τελευταῖο αὐτό, ὅτι δηλαδή τὰ κτήματα ἀνῆκαν στὴν κληρονομία καὶ ὄχι στὴν ἀτομικὴ περιουσία τῶν δύο κληρονόμων προκύπτει ἀπὸ τὴ φράση «νὰ ἔχομε ἐμεῖς ὅλοι μας τὰ ἄνωθεν πράγματα» (στίχοι 13 - 14). Ἐπειδὴ μὲ τὴ φράση «νὰ τὰ κρατεῖ ἀμανάτι» δὲν προκύπτει ἂν ὑπονοεῖται μεταβίβαση ἢ ὄχι τῆς νομῆς τῶν κτημάτων δὲν μπορούμε νὰ εἴμαστε βέβαιοι ἂν πρόκειται γιὰ τὸν τύπο τοῦ ἐνέχυρου στὸν ὁποῖο ἡ νομὴ μεταβιβάζεται στὸν δανειστὴ ἢ τὸν τύπο τῆς ὑποθήκης στὸν ὁποῖο τὴ νομὴ διατηρεῖ ὁ ὀφειλέτης⁵. Πάντως καὶ στὶς δύο περιπτώσεις βέβαιη εἶναι ἡ ἐκ τῶν προτέρων συμφωνία ἐπὶ τοῦ ὅρου τῆς αὐτόματης μεταβιβάσεως τῆς κυριότητος («νὰ ἐξουσιάζη τὰ ἄνωθεν πράγματα», στίχος 15) τῶν χωραφιῶν στὸν δανειστὴ (*lex commissoria*)⁶.

Μολονότι τὸ χρέος χαρακτηρίζεται στὴν ἀρχὴ τοῦ ἐγγράφου ὡς «ὀλίγο» (στίχος 4) δὲν φαίνεται καὶ εὐκαταφρόνητο, ἀφοῦ γὰρ τὴν ἐξόφλησὴ του διαθέτονται τρία χωράφια. Ἀπὸ μιὰ πρόχειρη ἐρευνᾶ σὲ ἐγγράφα τῆς δεκαετίας 1681 - 1690, διαπιστώσαμε πὺς οἱ τιμὲς τῶν χωραφιῶν, ἀνάλογα βέβαια μὲ τὴ θέση καὶ τὴν ἐκτασὴ, κυμαίνονταν ἀπὸ 1 ἕως 5 ἀσλάνια καὶ ἀπὸ 100 ἕως 600 ἄσπρα⁷. Ἐποὶ τὰ τρία ὑποθηκευόμενα χωράφια δὲν πρέπει νὰ ἀποτιμηθοῦν κάτῳ ἀπὸ 20 - 25 ἀσλάνια ἢ 400 - 500 ἄσπρα. Σ' αὐτὰ πρέπει νὰ προστεθεῖ καὶ τὸ ὅτι οἱ ἴδιοι οἱ κληρονόμοι διατυπώνουν ἀμφιβολίες ἂν τὰ τρία χωράφια θὰ ἔφταναν γιὰ τὴν ἀποπληρωμὴ τοῦ χρέους καὶ γι' αὐτὸ προσθέτουν ὅρο πὺς ἂν δὲν ἐξαρκέσουν, νὰ ἔχει δικαίωμα ὁ δανειστὴς νὰ παίρνει καὶ ἄλλο «πράμα» ἀπ' τὴν κληρονομικὴ περιουσία, ὥστε νὰ ἱκανοποιηθεῖ πλήρως ἡ ἀπαίτησή του.

Ἡ πρόσθετη αὐτὴ ρήτρα διατυπώνεται τόσο ἀσαφῶς στὸ κείμενο ὥστε νὰ δημιουργεῖ πολλές ἀμφιβολίες. Γιατὶ δὲν φαίνεται καθαρὰ ἂν τὸ παρεχόμενο γιὰ πρόσθετη ἀσφάλεια πράγμα ἀφήνεται ἀπροσδιόριστο ἢ ἂν εἶναι τὸ σπίτι τὸ ὁποῖο συγχρόνως μισθώνεται στὸν ἴδιο τὸν δανειστὴ ἀντὶ 40 ἄσπρων τὸ χρόνο. Πάντως καὶ στὴ δεύτερη περίπτωσι, ἀφοῦ ἡ παραχώρηση γίνεται μὲ ἐνοίκιο, πρόκειται

4. Π. Ζέπου, Ἑνοχικόν, σελ. 655.

5. Ἀρμενοπ., Ἐξάβ. Γ, ε, 7. Βλ. καὶ ἀνωτέρω ἐγγράφο 6.

6. Βλ. ἀνωτέρω ἐγγράφο 6. Ἐπίσης τὰ ἐκεῖ σημειούμενα περὶ «πωλησοῦποθήκης».

7. Τὸ 1683 χωράφι στὸ Μεσόκαμπο 3 ἀσλάνια, στὶς Τρύπες 100 ἄσπρα, στὸν Κάμπο 150 ἄσπρα. Τὸ 1684 καὶ 1686 χωράφι στὰ Λουριά 5 ἀσλάνια. Τὸ 1688 χωράφι στὰ Ψαχρά καὶ στὸ Τραχὺ 1 ἀσλάνι καὶ ἄλλο στὸ Τραχὺ 600 ἄσπρα. Τὸ 1689 χωράφι στὸ Μαβουρνᾶ 100 ἄσπρα καὶ στὸν Κάμπο 3 ἀσλάνια.

για χωριστή σύμβαση μισθώσεως ή οποία δεν επηρεάζει την υποθηκική σχέση και ή οποία εντάσσεται μέσα στις διαχειριστικές πράξεις των κοινωνιών.

Έτσι στο σύνολό του το έγγραφο αναφέρεται στη κτήση της κληρονομίας, στην αναγνώριση απαιτήσεως δανειστοῦ, στην εξασφάλιση του με εμπράγματα ασφάλεια και στη μίσθωση κληρονομικοῦ κτήματος. Ἡ κυριότερη πάντως πράξη πού οδήγησε στη κατάρτιση τοῦ συμφωνητικοῦ εἶναι ή εξασφάλιση τοῦ δανειστῆ (με ἐπίσπευση τοῦ ὁποίου και θά ἔγινε) για τὸ χρέος τοῦ θανόντος, τὸ ὁποῖο ἐβάρυνε τοὺς κληρονόμους κατὰ λόγο τῆς κληρονομικῆς τους μερίδας και τὴν ἐξόφληση τοῦ ὁποίου δυσχέρανε ή ἀπουσία τῶν ἄλλων συγκληρονόμων. Γι' αὐτὸ και σὰν προϋπόθεση τοῦ ὀριστικοῦ διακανονισμοῦ μπαίνει ή συγκέντρωση ὅλων τῶν κληρονόμων πού θά ἐπέτρεπε τὴν διανομὴ και τὴν ἐξόφληση, ὅπως προκύπτει καθαρά ἀπὸ τὴ φράση «νὰ λογαριαστοῦμε και νὰ μοιράζουμε και νὰ δώσωμε τὸ χρέος» (στίχοι 21 - 22). Στὸ λογαριασμὸ μάλιστα προβλέπεται νὰ προστεθεῖ και τὸ νοίκι ἀπ' τὴ μίσθωση τοῦ σπιτιοῦ: «νὰ τὰ μεράζουμε ὅλοι αἱ κληρονόμοι» (στίχος 20).

Τὴν πληρέστερη κατανόηση τοῦ ὅλου ἐγγράφου νομίζουμε ὅτι διευκολύνει σημαντικὰ ή ὑπόθεση πὼς ὁ θανὼν και οἱ κληρονόμοι του δὲν ἦταν Σκυριανοί. Πράγματι ὀνόματα Τζώρτζου και Μαρσουλίου δὲν δυναντοῦμε σὲ κανένα ἄλλο σκυριανὸ ἐγγράφο τῆς ἐποχῆς ή και μεταγενέστερα οὔτε και διατηρήθηκαν τέτοια ὀνόματα στὴ Σκῦρο. Πιθανολογεῖται λοιπὸν πὼς ὁ Τζώρτζος ἦταν ξένος (Ψαριανός;) με περιουσία στὴ Σκῦρο και πὼς ξένοι ἐπίσης ἦταν οἱ κληρονόμοι του πού ἤρθαν στὴ Σκῦρο για τὸ διακανονισμὸ τῆς περιουσίας. Ἡ ἀναφορά τους ὡς «εὕρισκομένων στὴ Σκῦρο» (στίχος 1) και ή ἐπαναλαμβανόμενη φράση «νὰ συμαζωχτοῦμε ὅλοι μας» (στίχοι 12, 21) δείχνουν καθαρά πὼς πρόκειται για ξένους πού βρίσκονται προσωρινὰ στὸ νησί. Γιατὶ ἂν ἐπρόκειτο για σκυριανούς κληρονόμους δὲν βλέπει κανεὶς για ποῖο λόγο ή συγκέντρωσή τους δὲν θά 'ταν ἄμεσα δυνατὴ κι εὐκολή.

Ἀντίθετα, Σκυριανὸς εἶναι ὁ δανειστῆς Γιώργης τοῦ Παπαντώνη, ἀπ' τοὺς πρὸχοντες τοῦ νησιοῦ, τὸν ὁποῖο συναντοῦμε σὲ δεκάδες συμβολαίων κάθε λογῆς ὡς δανειστὴ και ἀγοραστὴ (σπιτιῶν, χωραφιῶν, ἀμπελιῶν, μάντρας κ.λ.π.) με ιδιαίτερα ἐντονη δραστηριότητα στὴν εἰκοσαετία 1672 - 1693.

Σκυριανὸς ἐπίσης εἶναι ὁ γραφέας τοῦ ἐγγράφου, Γιώργης Μιχάλη, πράγμα πού ἐπιβεβαιώνει τὴν κατάρτιση τοῦ ἐγγράφου στὴ Σκῦρο. Δὲν ἦταν πάντως οὔτε ἀπὸ τοὺς συνηθέστερους γραφεῖς τῆς ἐποχῆς⁸ οὔτε ἀπ' τοὺς καλύτερους, γεγονὸς πού ἐξηγεῖ τὸν ιδιαίτερα ἀσαφῆ και συγχεχυμένο τρόπο διατυπώσεως τοῦ κειμένου.

8. Κυριότεροι γραφεῖς τῆς ἐποχῆς τοῦ ἐγγράφου φέρονται οἱ Παπα-Πατεστῆς, παπα-Δημήτρης Ἀποσπόρη, παπα-Μανώλης Κατζίκη και ἄλλοι.

Με δική του προφανώς γραφή είναι βαλμένες και οι τρεις υπογραφές που φέρει το έγγραφο, των δυο κληρονόμων, Σταμάτη και Ἰωάννη Μαρούλια και τοῦ μάρτυρα Ἰωάννη Κωνσταντῆ, ἐπίσης Σκυριανοῦ.

Κατὰ τὴ συνήθεια τῆς ἐποχῆς, ἀπὸ τοὺς συμβαλλόμενους υπογράφει κατὰ κανόνα μόνο ἐκεῖνος εἰς βάρος τοῦ ὁποίου δημιουργοῦνται ὑποχρεώσεις ἐκ τοῦ συμβολαίου. Ἔτσι ἐδῶ υπογράφουν οἱ δυο κληρονόμοι που παρέχουν τὴν ὑποθήκη⁹ καὶ μάλιστα μετὴν καθιερωμένη ἐκφραση «στέργω» σὲ ἀντίθεση μετὸν μάρτυρα που ἀπλῶς «μαρτυρεῖ». Ὁ ὑπὲρ οὗ ἡ ὑποθήκη δανειστῆς Γιώργης Παπαντώνη δὲν υπογράφει, μολονότι κι αὐτὸς στὴ περίπτωση τῆς μισθώσεως τοῦ σπιτιοῦ ἀναλαμβάνει ὑποχρέωση καταβολῆς ἐνοικίου. Γι αὐτὸ ἴσως ἡ διατύπωση τῆς ὑποχρεώσεως αὐτῆς γίνεται με ἐμβόλιμη φράση σὲ πρῶτο δικό του πρόσωπο: «ἐγὼ Γεώργης τοῦ Παπαντώνη νὰ ἔχω νὰ δώνω...» (στίχος 19).

Ὅσον ἀφορᾷ τέλος τὰ ὑποθηκευμένα κτήματα, πρόκειται γιὰ χωράφια που βρίσκονται, τὸ ἓνα στὸ Γιαλὸ με χαρακτηριστικὸ τὴ μουριά καὶ πλησίον παπα-Σταμάτη καὶ τὸ ἄλλο στὸν Πέρα Κάμπο πλησίον τοῦ Φιλίνης. Τὸ τρίτο χωράφι μετὶς συκιῆς που βρίσκεται στὰ Μισόχωρα πλησίον τοῦ Τζελεπῆ δημιουργεῖ δυσκολίες μετὴν ἀκατανόητη φράση «ἀπὸ τοῦ Κατζούλης ὅπου τῶν ἀμανάτι» (στίχος 10).

Ποῦς τὸ ἔχει ἀμανάτι; Ὁ Κατζούλης; Κι ἂν εἶναι ἔτσι, ἐκτινέται σὲ δεύτερη ὑποθήκη στὸν Παπαντώνη; Ἡ τὸ ἔχει δώσει ἀμανάτι ὁ Κατζούλης στὸν κληρονομούμενο Τζῶρτζο καὶ τὸ ὑπολογίζουν ἔτσι στὴ κληρονομητέα περιουσία¹⁰;

9. Πώληση «λιακοῦ», 1691

(Μονόφυλλο διαστ. 15X20 ἐκ. Μῆκος πρώτης γραμμῆς 13 ἐκ.)

- 1 — Διὰ τοῦ παρόντος συ[μβι]βαστικοῦ γράμματος καὶ ὁμολογίας ἀμε-
- 2 τατρέπτου δηλοποιούμεν πρὸς πάντας ἀνθρώπους
- 3 τοῦ ὀρᾶν καὶ ἀκούειν τὴν παροῦσαν μου γραφὴν ὡς ὅτι
- 4 καγὼ ὁ Μαστρονικόλας ὁ Μυκονιάτης ἔστον-
- 5 τας καὶ νὰ ἔχου λιακὸν εἰς τὸν τόπον λεγόμενον
- 6 Λάλαρον εἰς τῆς Καλῆς τοῦ Κατερίνη πλησίον

9. Προκειμένου γιὰ παραχώρηση ὑποθήκης ἡ μονομερὴς δήλωση τοῦ ὀφειλέτη ἀποτελεῖ καὶ σήμερα τὸν νόμιμο τύπο.

10. Πάντως ὅλα αὐτὰ τὰ τοπωνύμια καὶ ὀνόματα εἶναι καθαρῶς Σκυριανά: Γιαλός, Πέρα-Κάμπος, Μισόχωρα. Καὶ παπα-Σταμάτης, Τζελεπῆς, Κατζούλης, Φιλίνης. Εἰδικότερα σὲ ἐγγράφο τῆς 20/7/1674 ἡ γραῖα Ἄννα τοῦ Κατζούλη δωρίζει διάφορα περιουσιακὰ τῆς στοιχεῖα στὶς ὀρφανές ἐγγονές της, ἀνάμεσα στὰ ὅποια καὶ χωράφι στὸ Τραχὺ στὴ Λίμνα.

